

เที่ยวใต้ : เที่ยวงานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมที่มอ.ปัตตานี

วุฒิ วัฒนสิน¹

หอศิลปวัฒนธรรมภาคใต้

พระบรมสาทิสลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ต้นเดือนกรกฎาคมของทุกปีชาวมอ.ปัตตานีและประชาชนชาวปัตตานี จะตั้งใจรอคอยอย่างใจจดจ่อเพื่อเที่ยวงานวัด (งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรม) ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมได้จัดมาแล้วหลายครั้ง และครั้งนี้เป็นครั้งที่ 14 งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรม จัดโดย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้มอบหมายให้สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนาเป็นผู้ดำเนินการบริเวณที่จัดงานมหกรรมฯ มีศูนย์กลางในการจัดงานอยู่ที่หอศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ สนามหน้าหอศิลป์ฯ สนามหน้าคณะศิลปกรรมศาสตร์ และสนามหน้าอาคารเรียนรวม

จุดมุ่งหมายของการจัดงานในแต่ละครั้งมีเป้าประสงค์หลักเพื่อสร้างความประสานกลมเกลียวระหว่างสถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีกับชุมชน และเพื่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ โดยเท่าที่ผ่านมา 13 ครั้ง ชาวมอ.ปัตตานีหรือชาวตานีจะเรียกงานนี้จินตนาการว่า “งานวัด” เพราะมีบรรยากาศของงานเหมือนงานวัดทั่วๆ

ไปที่เราได้พบเห็นอยู่เป็นประจำคือ มีการออกร้านค้าขาย มีชิงช้าสวรรค์ที่เป็นสัญลักษณ์ของงานรื่นเริง มีการแสดงพื้นบ้าน เช่น หนังตะลุง และมโนราห์ ฯลฯ

แต่เนื่องจากปี 2549 ซึ่งชาวไทยทุกคนถือว่าเป็นปีแห่งความเป็นสิริมงคล เพราะเป็นปีแห่งการครบรอบ 60 ปีแห่งการครองราชย์ฯ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวองค์ปัจจุบัน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี จึงถือโอกาสนี้ร่วมเฉลิมฉลองในโอกาสอันเป็นมิ่งมงคลนี้ บรรยากาศภายในงานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมในครั้งนี้จึงคราคร่ำไปด้วยสีเหลืองของตราสัญลักษณ์การครองราชย์ครบ 60 ปี ที่ติดตั้งตามเสาไปตลอดทางภายในบริเวณมหาวิทยาลัยที่หอศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ มีโต๊ะลงนามและเขียนคำถวายพระพรหน้าบริเวณนิทรรศการเทิดพระเกียรติที่อยู่บริเวณใจกลางของหอศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ ซึ่งมีประชาชนชาวปัตตานีให้ความสนใจที่จะเขียนข้อความถวายความจงรักภักดีที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างมากมาย

¹รองศาสตราจารย์ ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

นักเรียน นักศึกษาประชาชนร่วมเขียนคำถวายพระพร

นิทรรศการเทิดพระเกียรติฯ

สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา ได้พยายามเต็มเต็มในความเป็น “งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรม” โดยเพิ่มส่วนต่างๆ ที่แสดงถึงการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมให้มากขึ้น เช่น การจัดให้มีการแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยของ ศ.ธนะ เลาคักยกุล และอ.ไมตรี หอมทอง และคณะ ภายในหอศิลป์ภาคใต้

ศ.ธนะ เลาคักยกุล
การศึกษา

- 2546 - ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขา ประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2517 - ปริญญาโทศิลปศึกษา ที่ Massachusetts College of Art สหรัฐอเมริกา
- 2511 - ปริญญาตรี ประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการทำงาน

- 2546-2548 - คณบดีคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2520-2546 - ศาสตราจารย์ Department of Art ของ University of Texas at Austin สหรัฐอเมริกา
- 2518-2520 - อาจารย์ทางประติมากรรมที่ Department of Art ของ Washington University เมือง St.Louis รัฐ Missouri สหรัฐอเมริกา

อ.ไมตรี หอมทอง
การศึกษา

วิทยาลัยเพาะช่าง กรุงเทพฯ

การแสดงผลงาน

2549-ปัจจุบัน แสดงผลงานเดี่ยว (Oneman Exhibition) และแสดงผลงานกลุ่ม (Group Exhibition) โดยเฉพาะกลุ่มธรรมทั้งในและต่างประเทศมากมาย และในปี 2548 ได้รับเกียรติแสดงผลงานศิลปกรรมในนามของศิลปินจากประเทศไทย ณ Art Centre Silkelong bod, Denmark ระหว่างเดือนมกราคม-มีนาคม 2548

บรรยากาศการเยี่ยมชมผลงานของ ศ.ธนะ เลาทักษัยกุล

การเตรียมติดตั้งผลงาน
และผลงานของ อ.ไมตรี หอมทอง และคณะ

สำหรับนิทรรศการทางหอวัฒนธรรมภาคใต้จะมีการแสดง
นิทรรศการทางวิชาการต่างๆ มากมายในชั้นล่าง มีมุมสงขลา
นครินทร์ ปัตตานี เป็นมุมที่แสดงภาพด้วยตู้ไฟ เป็นภาพของ
กิจกรรมของนักศึกษา มอ.ปัตตานี ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์ ปัตตานี ตั้งแต่ปี 2511

มุม “สงขลานครินทร์ ปัตตานี”

อีกด้านหนึ่งในชั้นล่างเป็นมุม “ย้อนรอยอดีตปัตตานี” จะเป็นมุมที่ได้นำวัตถุโบราณที่ขุดค้นพบในปัตตานีมาจัดวางประกอบด้วยคำบรรยายเพื่อให้ได้รู้จักตัวตนของ “ปัตตานี” มากขึ้น

มุม “ย้อนรอยอดีตปัตตานี”

ขึ้นไปด้านบนของหอวัฒนธรรมภาคใต้จะปรากฏส่วนต่างๆ ที่แสดงเรื่องราวที่แตกต่างกัน ได้แก่

มุมเรือกอและ

บอกเรื่องราวตั้งแต่ประวัติความเป็นมา วิธีการต่อเรือ จนถึงการวาดภาพตกแต่งลวดลายเรือกอและในจังหวัดปัตตานี อีกทั้งมีการแสดงส่วนตกแต่งที่งามวิจิตรเป็นของจริงให้ได้ชื่นชมด้วย

มุม “เรือกอและปัตตานี”

มุมผ้าจวนตานี

แสดงความงามและเอกลักษณ์ของผ้าจวนตานี ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานีที่หาได้ยากในปัจจุบัน

มุม “ผ้าจวนตานี”

มุมเครื่องทองเหลือง

สถาบันวัฒนธรรมศึกษาฯ ได้เก็บรวบรวมภาชนะทองเหลืองที่มีรูปทรงสวยงาม แล้วนำมาจัดวางให้ได้ชมอย่างสะดวกสบาย และถือว่าการอนุรักษ์เครื่องทองเหลืองอย่างแท้จริง เพราะปัจจุบันมีการทำเครื่องทองเหลืองน้อยมากใน จ.ปัตตานี

มุม “เครื่องทองเหลือง”

มุมหัตถกรรมพื้นบ้าน

แสดงบรรยากาศของบ้านเรือนไทยที่ประกอบด้วยเครื่องมือทำมาหากินของชาวนา ชาวบ้าน และชาวประมงในปัตตานี

มุม “หัตถกรรมพื้นบ้าน”

มุมนิทรรศการ

แสดงศาสตราวุธในสมัยโบราณ เช่น ปืนยาว หอกชนิดต่าง ๆ รวมทั้งกริช ซึ่งเป็นภูมิปัญญาของชาวไทยมุสลิม

มุม “ศาสตราวุธ”

มุมนิทรรศการ

จะแสดงภาพถ่ายของบ้านเรือนไทยมุสลิมหลายประเภท จะปรากฏศาลาที่พักและบ้านชาวประมงทั้งแบบเท่าของจริงและแบบจำลอง (Model)

มุม “เรือนไทยมุสลิม”

นอกจากจะมีนิทรรศการทางด้านศิลปกรรม และนิทรรศการทางด้านวัฒนธรรมแล้ว ตรงบริเวณโถงกลางหอศิลป์วัฒนธรรมภาคใต้ ยังมีการสาธิตและจำหน่ายสินค้าศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของสมาชิกหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) อันได้แก่

เครื่องแต่งกายมุสลิม

การทำกรอบรูป

ผ้าบาติก

ดอกไม้ประดิษฐ์

น้ำพริก

จักสานไม้ไผ่

ขนมและเครื่องจักสาน

สาธิตการผลิตผลิตภัณฑ์จากกะลาโดยชมรมตะกระป๋อง

สาธิตการทำหมวกกาปิเยาะ ผ้าคลุมผม

เสื้อผ้าล้านนา

กริช

สาธิตการแกะสลักหัวกริช

นักแสดงรุ่นเยาว์

สาธิตการแกะตัวหนังตะลุง

ลีเกสตูรจากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ปัตตานี

สาธิตการทำบาติก

การแสดงชุดปัตตานี ปฐพี พหุวัฒนธรรมของ มอ.ปัตตานี

งานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมจะไม่ครบสมบูรณ์หากขาด การแสดงศิลปวัฒนธรรมบนเวทีกลาง ซึ่งจัดอยู่ด้านหน้าหอ ศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ในครั้งนี้ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยา- ณีวัฒนา ได้ได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากโรงเรียนทั้งในระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี สถาบันการ ศึกษาในระดับอุดมศึกษาและฝ่ายเอกชน ที่ได้จัดส่งชุดการ แสดงที่หลากหลาย แปลกตาและสร้างสรรค์ ทำให้งานมหกรรม ครั้งนี้มีสีสันขึ้นอย่างมากมาย

การแสดงชุดมโนราห์ประยุกต์จาก ม.ทักษิณ สงขลา

การแสดงหนังตะลุงโดยหนังจรัส ชูชื่น

บรรยากาศในงานมหกรรมศิลปวัฒนธรรมครั้งที่ 14

การแสดงมโนราห์

ก่อนกลับออกไปจากหอศิลปวัฒนธรรมภาคใต้จะพบกับร้านค้าอาหารพื้นบ้านเรียงรายไปตามถนนหน้าหอศิลป์ เพื่อข้ามถนนไปจับจ่ายซื้อของตามที่ใจปรารถนา ไม่ให้เสียทีที่มีโอกาสมาเที่ยว “งานวัด” ที่ มอ.ปัตตานี

สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีหน้าที่โดยตรงต่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ความรู้ทางศิลปวัฒนธรรมภาคใต้ โดยเฉพาะใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การจัดงาน “มหกรรมศิลปวัฒนธรรม” ทุกครั้งถือว่าได้มีส่วนในการให้ความรู้ และความบันเทิงแก่ผู้เที่ยวชม อีกทั้งยังได้ถือโอกาสนี้เปิดประตูมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันทางการศึกษาของประชาชน ให้ชุมชนได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัสบรรยากาศทั้งความรื่นเริงที่คลุกเคล้าด้วยวิชาการ ยังผลให้ชุมชนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และสำนึกในภูมิปัญญาที่เป็นรากฐานของตนเอง ทั้งนี้เพื่อทำให้เกิดความรักและหวงแหนในมาตุภูมิ “ปัตตานี” อันเป็นที่รัก